

L'HORTA TEATRE

Cinquanta anys

(1974-2024)

1 Introducció

De «rojos, catalanistes i maricones» a Premi Nacional d'Arts Escèniques per a la Infància 2023

Seguint una bombeta encesa, dos homes traspassen junts el teló de vellut roig d'estètica circense i cabaretera. Són dos còmics que, després d'anys distanciat, han tornat a posar en comú el seu desig de fer teatre i travessen coordinats la frontera entre el que es veu i el que no. En la ficció són Lino i Morgan, els dos protagonistes de *L'últim ball*, la darrera obra per a públic adult estrenada per la companyia L'Horta Teatre el 30 de setembre de 2023. En la realitat són Alfred Picó i Carles Alberola, dos dels protagonistes d'aquesta història col·lectiva: els cinquanta anys de L'Horta Teatre.

Aquest projecte artístic s'ubica en el barri de Castellar-l'Oliveral, a vint minuts del centre de València, en ple cor de l'Horta Sud i rodejat de camps i séquies. L'Horta Teatre és una sala d'exhibició i una de les companyies de teatre valencià més antigues. És un edifici on es desenvolupen campanyes teatrals escolars i una programació per a adults estable. A més a més, és una companyia de teatre que gira per tot el País Valencià, però és també comèdia i investigació escènica, espai de creació i oficina, és un ampli i divers grup de gent amb Alfred Picó al capdavant. En 2023, es defineixen com una «entitat del sector cultural que té per missió posar en marxa programes d'actuació que permeten la creació, producció i exhibició de les arts escèniques en general i, més concretament, del teatre infantil en valencià».¹

Figura 1. Actors i actrius de *Mai tan lluny de la realitat, ni tan prop de la plaça del Cabdill* (1977), primera obra col·lectiva del Grup de Teatre L'Horta.

¹ Autodefinició extreta del web: www.lhortateatre.com (última visita: 14 de novembre de 2023).

Figura 2. Darrer espectacle per a públic adult. *L'últim ball* (2023), amb Alfred Picó i Carles Alberola.

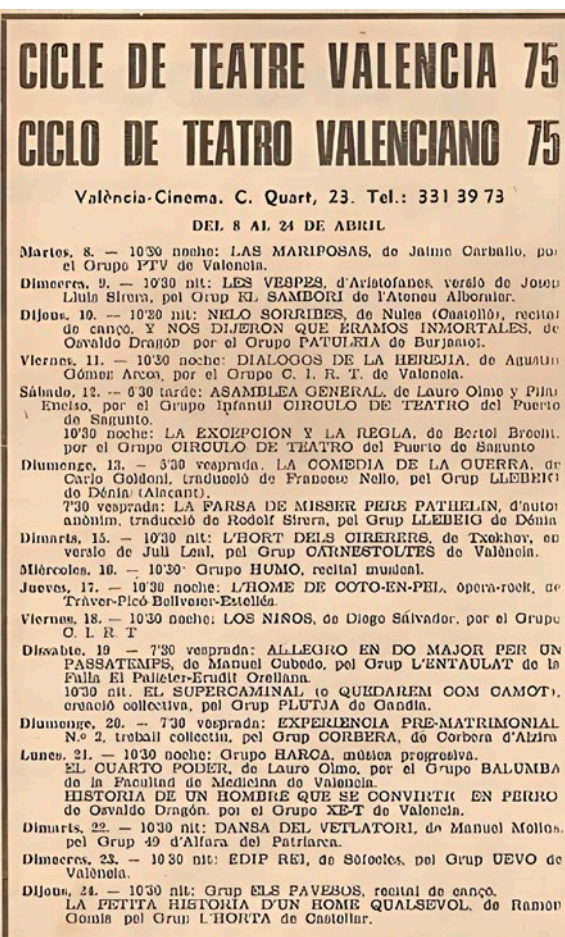
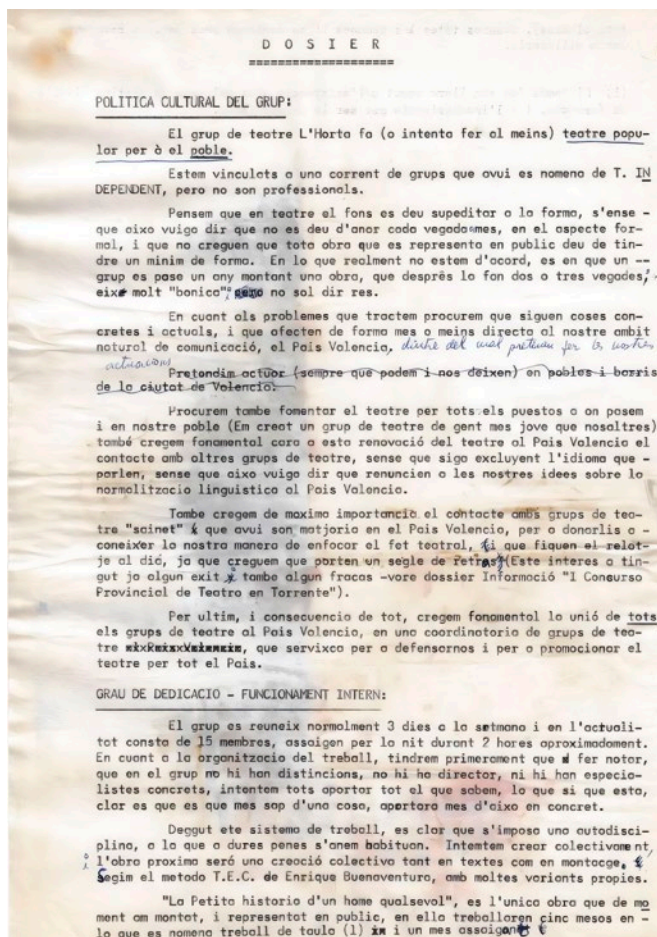
Aquesta és la història de l'obstinació d'un grup de gent per a fer teatre des de la perifèria i en valencià en un moment històric que, com recorda Joan Enric Tamarit, un dels socis impulsors, els assenyalaven com un grup de «rojos, catalanistes i maricones».² Corrien els anys setanta, quan Alfred Picó tenia catorze anys³ i la televisió encara era en blanc i negre. Era quan el règim franquista agonitzava violentament. Davant d'un horitzó polític marcat per la incertesa, una part de la joventut de tot l'Estat espanyol va optar per fer ús del teatre com a manera de recuperar una veu silenciada pel franquisme per reclamar llibertats i un futur democràtic. Es van emprar les arts escèniques per a fer memòria del que s'havia viscut durant la dictadura, criticar el present i imaginar un futur diferent del gris de la dictadura. I d'això, se'n va dir teatre independent.⁴

Al País Valencià aquest moviment artístic de resistència juvenil va tindre una vida curta, però rellevant, des de les dècades dels seixanta i setanta fins a mitjans dels huitanta. Es van organitzar a través d'assemblees en les quals quedaven en evidència els seus desitjos conjunts i les seues marcadetes diferències; entre les més notables, l'ús del valencià. L'Horta Teatre va ser un dels grups que va formar part del teatre independent valencià i va ser, a més, un dels pocs que va sobreviure a la desactivació d'aquest moviment artístic i social amb l'arribada de la democràcia.

² Entrevista personal realitzada a la Sala L'Horta el 20 de juny de 2023.

³ Així recorda Alfred Picó la seua connexió amb L'Horta: «Vingueren a buscar-me a l'escola per a fer una obreta de teatre quan tenia set anys. Després, vaig estar set anys esperant que tornaren a buscar-me. Als catorze tornaren i des d'aquell moment jo vaig començar a fer teatre» (Herreras, 2006: 12).

⁴ Per a saber més del teatre independent valencià es recomana la consulta dels treballs d'investigació de Josep Lluís Sirera, Enrique Herreras, Ramon X. Roselló, Xavi Puchades i Manel Vilanova, a més del treball de l'autora d'aquest llibre.

A Castellar-l'Oliveral va ser la complicitat i sinergia amb un capellà progressista, Manolo Olmos, el que va facilitar el naixement del Grup de Teatre L'Horta, com explica Enrique Herreras en el seu llibre sobre els trenta anys d'aquesta companyia:⁵ «es va anar formant el grup, unint l'aspecte polític amb la inquietud cultural --dos conceptes que en el seu moment eren inseparables--, sense deixar en cap moment, però, un ímpetu primordial, el de ser un grup d'amics embarcats en l'aventura de fer coses junts» (Herreras, 2006: 10).

En un primer dossier titulat «Política cultural del grup» en el qual s'explica que l'única obra fins al moment estrenada és *La petita història d'un home qualsevol*, el grup escrivia que «no hi ha director, ni hi ha especialistes concrets, intentem aportar tot el que sabem». En aquell moment eren quinze joves que es reunien tres nits per setmana per a assajar durant dues hores.

Figures 3 i 4. «Política cultural del grup» (arxiu privat de la companyia) i participació de L'Horta amb el primer espectacle en el Cicle de Teatre Valencià de 1975.

5 Amb motiu del 30é aniversari de la companyia es va editar un llibre de recerca de la història de L'Horta signat per Enrique Herrera, a partir del qual s'ha complementat el relat i que recomanem llegir.